

דוחות כספיים מאוחדים לדוגמה לשנת 2017 הערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים

מחלקה מקצועית - דצמבר 2017

הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) המצורפים להלן כוללים, בין היתר, את עיקר דרישות הגילוי שנקבעו במסגרת תקני IFRS חדשים, הבהרות לתקנים קיימים וחדשים וכן שיפורים לתקני IFRS.

יזכר כי ישות המאמצת לראשונה תקני IFRS תידרש לגילוי נוסף בדבר המעבר ליישום תקני IFRS, הכולל, בין היתר, פירוטים רחבים במסגרת ביאור בדבר השפעת המעבר לתקני IFRS אשר אינם כלולים במסגרת דוחות לדוגמה אלה.

כמו כן, הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה, כוללים את דרישות הגילוי בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 (להלן - "תקנות דוחות כספיים שנתיים").

נבחר כי הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה נועדו לשמש ככלי עזר ובקרה חשוב בעריכת הדוחות הכספיים והעמידה בדרישות הגילוי מכוח תקני IFRS ולפיכך הם כוללים מגוון רחב של דרישות גילוי פוטנציאליות. עם זאת, הם אינם כוללים את כל האפשרויות הקיימות בתקינה הבינלאומית ובתקנות ניירות ערך. כמו כן, כמפורט להלן נדגיש כי נדרשת הפעלה של שיקול דעת בקביעת המידע והגילויים המהותיים בלבד העשויים להיות חשובים למשקיע סביר.

להלן סקירת דגשים אשר קיבלו ביטוי במסגרת עריכת הדוחות לדוגמה:

- **קיצור דוחות** - בחודש דצמבר 2012 פרסם סגל רשות ניירות ערך (להלן - "סגל הרשות") את עמדה משפטית מספר 105-25: קיצור הדוחות (להלן - "העמדה המשפטית") אשר מטרתה להביא לקיצור ומיקוד הדוחות. בימים 1 בספטמבר 2013, 25 בדצמבר 2014 ו-27 בדצמבר 2015, פרסם סגל הרשות עדכונים לעמדה המשפטית, הכוללים תוספות והבהרות לפרסום המקורי מחודש דצמבר 2012 כאמור. עם פרסום העמדה המשפטית הכריז סגל הרשות כי הוא מצפה שחברות ינקטו ביוזמתן הליך משמעותי לטיוב ולקיצור הדוחות בהתאם לעקרונות המפורטים במסגרת העמדה המשפטית. בדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה להלן הוטמעו שינויים ושיפורים במלל ובאופן הצגת מידע בביאורים (לרבות ביטול דרישות גילוי מסוימות) כפועל יוצא של העדכונים שנכללו במסגרת העמדה המשפטית בשנים האחרונות. לאור זאת, דוחות לדוגמה אלו כוללים, בין היתר, הפניות ומראי מקום רלוונטיים הנוגעים להמלצות לקיצור הדוחות הכספיים המוזכרות בעמדה המשפטית במתכונתה המעודכנת. יחד עם זאת, מטבעם נועדו הדוחות לדוגמה, ככל הניתן, לסייע בעריכת הדוחות הכספיים ובעמידה במכלול דרישות הגילוי מכוח תקני IFRS ומכוח תקנות ניירות ערך ולצורך זה הם כוללים, בדרך כלל, מגוון רחב של דרישות גילוי פוטנציאליות. **לפיכך, ברמה הפרקטית ובהתאם לעמדה המשפטית, יידרש ביתר שאת, במסגרת השימוש בדוחות לדוגמה ככלי עזר לעריכת הדוחות הכספיים, להפעיל שיקול דעת מעמיק ומושכל בכדי לכלול את דרישות המידע והגילוי המהותיים בלבד העשויים להיות רלוונטיים למשתמשי הדוחות הכספיים.**

▪ **מתווה ההקלות** - כזכור, כחלק מהתכנית האסטרטגית הרב שנתית שפרסם סגל רשות ניירות ערך (להלן - "הרשות" או "סגל הרשות") בספטמבר 2012 (במסגרת "מפת הדרכים של רשות ניירות ערך") אשר כללה, בין היתר, מתווה הקלות מוצעות להערות הציבור, פורסמה במהלך דצמבר 2012, להערות הציבור, הצעה לתיקון תקנות ניירות ערך אשר במסגרתה הוצע לתקן את תקנות ניירות ערך העוסקות בנושאי דיווח כספי (לרבות, בין היתר, תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) התש"ע - 2010, תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל - 1970 ותקנות ניירות ערך (פרטי תשקיף וטיטת תשקיף - מבנה וצורה) התשכ"ט - 1969). מרבית ההקלות שהוצגו חייבו תיקוני חקיקה (בין בחקיקה ראשית ובין במסגרת תקנות). כיוון שהיה מדובר במספר רב מאוד של הקלות, בנושאים שאינם קשורים בהכרח זה לזה, הרשות ריכזה את תיקוני החקיקה במספר פעימות, הן לצורך קבלת הערות הציבור הן לצורך קידום ההליכים בכנסת. בהמשך, לאחר קבלת הערות הציבור וקיום הליך בחינה והטמעה של ההערות האמורות במקרים בהם נמצא על ידי הרשות לנכון לעשות כן, פרסמה הרשות בספטמבר 2013 הצעת חקיקה מעודכנת שעניינה, הקלות ברגולציה וכותרתה "הצעות חקיקה בנושא הקלות ופיתוח שוק ההון - קובץ חקיקה ראשון מעודכן לאחר הערות הציבור" (להלן - "הצעת החקיקה המעודכנת") אשר כללה תיקונים בהתייחס לתקנות ניירות ערך העוסקות בנושאי דיווח כספי. במהלך שנת 2014 נשלם הליך החקיקה בגין חלק מההיבטים שנכללו בהצעת החקיקה המעודכנת ופורסמו תיקונים לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל - 1970 (לחזור מקצועי בנושא לחץ/י כאן) ולתקנות ניירות ערך (פרטי תשקיף וטיטת תשקיף - מבנה וצורה) התשכ"ט - 1969) (לחזור מקצועי בנושא לחץ/י כאן).

כמו כן, ביום 30 בדצמבר 2014, פורסם ברשומות ונכנס לתוקף תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) (תיקון) התשע"ה - 2014 (להלן - "תיקון תקנות דוחות כספיים" או "התיקון"). (לחזור מקצועי בנושא לחץ/י כאן). הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה כוללים, בין היתר, ביטול/שינוי בדרישות הגילוי במסגרת הביאורים והפניות ומראי מקום הנוגעים לתיקונים שמקורם בתיקון האמור. ביום 22 בינואר 2014, אישרה ועדת הכספים של הכנסת את מתווה ההקלות לתאגידים קטנים במסגרת תיקון תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל 1970 (להלן - "התיקון לתקנות"). ביום 10 במרץ 2014, התיקון לתקנות פורסם ברשומות והתקנות במתכונתן המתוקנות נכנסו לתוקף החל מהדוחות התקופתיים של שנת 2013. ההקלות לתאגידים קטנים כללו את ארבעת הנושאים כדלקמן:

- ביטול החובה לפרסם **דוח על הבקרה הפנימית** ודוח רואה החשבון המבקר על הבקרה הפנימית בתאגידים קטנים, כך שתאגידים קטנים יחוייבו בצירוף הצהרות מנהלים מצומצמות בלבד (הן במסגרת הדיווח התקופתי השנתי והן בדיווחים לתקופות הביניים).
- העלאת סף המהותיות בקשר עם **צירוף הערכות שווי** ל- 20% (חלף שיעור של 10% אשר הינו בתוקף כיום). היבט זה ייושם באמצעות קביעת הגדרה חדשה של הערכת שווי מהותית מאוד בתאגיד קטן.
- מתן פטור מיישום הוראות התוספת השנייה בתקנות דוחות תקופתיים ומידיים (פרטים בדבר חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם, "**דוח גלאי**"), לתאגידים קטנים אשר החשיפה שלהם לסיכונים שוק הנובעים ממכשירים פיננסיים אינה מהותית. **כפי שיתואר להלן, במהלך שנת 2017 הורחבה תחולתו של פטור זה לכלל התאגידים אשר החשיפה שלהם לסיכונים שוק הנובעים ממכשירים פיננסיים אינה מהותית.**
- העלאת סף **הצירוף של דוחות חברות כלולות מהותיות לדוחות ביניים** ל- 40% (תוך הותרת סף הצירוף לדוחות כספיים שנתיים על 20%).

▪ **מדרג רגולציה** - בחודש מרץ 2017 פורסם ברשומות תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן - "התיקון" ו-"תקנות הדוחות") בדבר מדרג רגולציה - ביטול חובת פרסום דוח רבעוני על ידי תאגידים קטנים שהציבור אינו מחזיק בתעודות התחייבות שלהם (להלן - "**תאגיד קטן פטור**").

בהמשך לאמור, ביום 24 באפריל 2017 פרסם סגל הרשות את עמדה משפטית 18-104: מתכונת הדיווח של תאגיד קטן פטור (להלן - "**העמדה המשפטית**"), הכוללת במסגרתה בין היתר, קובץ שאלות ותשובות בנושא **אופן יישום ההקלות** שפורסמו במסגרת התיקון. עמדה משפטית זו עודכנה בחודש מאי 2017 (באמצעות הוספה של 4 שאלות ותשובות).

בהתאם לתיקון, החל מהרבעון הראשון של שנת 2017, **תאגיד קטן פטור** אינו מחויב עוד בפרסום דוחות ברבעונים הראשון והשלישי (דוחות הכוללים דוחות כספיים ביניים, דוח דירקטוריון לתקופת הביניים, עדכוני פרק תיאור עסקי התאגיד, הצהרות מנהלים לגבי הבקרה הפנימית וכל מידע אחר הנדרש מכוח

תקנות הדוחות). במסגרת העמדה המשפטית מובהר כי ההקלה האמורה חלה **כברירת מחדל**, ועל כן, תאגיד קטן פטור **אינו** נדרש לקבל החלטה פוזיטיבית בנוגע לאימוץ ההקלה. עם זאת, תאגיד קטן פטור רשאי להחליט **שלא** לאמץ את ההקלה ולהמשיך לפרסם את דוחות הרבעון הראשון והשלישי לפי מתכונת הדיווח שחלה על תאגידי שאינם קטנים.

במסגרת העמדה המשפטית מבהיר סגל הרשות כי תאגיד קטן פטור אשר יבחר שלא לאמץ את ההקלה, יהא רשאי לשנות באופן יזום, אחת לכל שנה קלנדרית, ברבעון הראשון של אותה שנה (קרי עד 31 במאוס של אותה שנה), את מתכונת הדיווח החלה עליו ולבחור לאמץ את ההקלה מכאן ואילך. עם זאת, תאגיד קטן פטור יכול לקבל, בכל עת, החלטה **לחזור בו** מאימוץ ההקלה, ולשוב לדיווח במתכונת רבעונית. בהתאם לעמדה המשפטית **החלטה על שינוי מתכונת הדיווח** מהווה **אירוע מהותי** המחייב פרסום דיווח מיידי.

בנוסף, במסגרת תיקון התקנות הורחבה תחולת הפטור מיישום הוראות התוספת השנייה בתקנות דוחות תקופתיים ומידיים (פרטים בדבר חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם, דהיינו, פרק הגילוי המכונה "דוח גלאי"), לכלל התאגידיים (חלף תאגידיים קטנים בלבד) אשר החשיפה שלהם לסיכונים שוק הנובעים ממכשירים פיננסיים אינה מהותית.

לחזור מקצועי הכולל סקירה של העמדה המשפטית לחץ/י כאן.

לחזור המחלקה המקצועית בנוגע לפרסום התיקון ברשומות מחדש אפריל 2017 לחץ/י כאן.

■ **צירוף הערכות שווי** - ביום 22 בדצמבר, 2010 פרסמה רשות ניירות ערך את עמדה משפטית מספר 105-23: פרמטרים לבחינת מהותיות הערכות שווי (להלן: "**העמדה המשפטית**"), המפרטת בדבר עמדת סגל הרשות באשר **לפרמטרים הכמותיים** שישמשו לצורך הקביעה האם הערכת שווי אשר שימשה בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוח התקופתי, מהווה הערכת שווי מהותית או הערכת שווי מהותית מאוד, ובהתאם נדרש גילוי בגינה או צירוף לדיווח התקופתי.

ביום 20 בפברואר 2011 פורסמה הבהרה לעמדה משפטית מספר 105-23 בדבר פרמטרים לבחינת מהותיות הערכות שווי: שאלות ותשובות (להלן - "**ההבהרה**") ובמרוצת השנים פורסמו עדכונים לעמדה המשפטית ולהבהרה.

להלן תמצית עקרונות העמדה המשפטית במתכונתה העדכנית:

- "**הערכת שווי מהותית**" - הערכת שווי אשר עומדת בלפחות אחד מבין המבחנים הבאים: 1). נושא הערכת השווי מהווה לפחות 5% מסך נכסי התאגיד כפי שמוצגים בדוח על המצב הכספי המאוחד ליום האחרון של תקופת הדיווח (להלן - "המבחן המאזני"). 2). השפעת השינוי בשווי כתוצאה מהערכת השווי על הרווח הנקי או על הרווח הכולל, לפי העניין, מהווה לפחות 5% מסך הרווח הנקי או הרווח הכולל בהתאמה, של התאגיד לתקופת הדיווח וכן מהווה לפחות 2.5% מההון העצמי של התאגיד לתום תקופת הדיווח (להלן - "המבחן התוצאתי" או "החזקה הכמותית התוצאתית").

- "**הערכת שווי מהותית מאוד**" - הערכת שווי המקיימת סף כמותי פי שניים מהערכת שווי מהותית, על פי הפרמטרים המוגדרים לעיל (קרי יש לקרוא 10% במקום 5% ו- 5% במקום 2.5%).

- "**הערכת שווי מהותית מאוד בתאגיד קטן**" - הערכת שווי המקיימת סף כמותי פי שניים מהערכת שווי מהותית מאוד, על פי הפרמטרים המוגדרים לעיל (קרי יש לקרוא 20% במקום 10% לעניין המבחן המאזני והתוצאתי ו- 10% במקום 5% לעניין סף הון עצמי מינימלי).

יצוין כי בהתאם לעדכון ההבהרה מחדש דצמבר 2015, ביישום מבחן הרווח בהערכות שווי מהותיות, בהערכות שווי מהותיות מאוד ובהערכות שווי מהותיות מאוד בתאגיד קטן, לצורך בחינת השפעת ההערכה על ההון, יילקח ההון בניכוי זכויות שאינן מקנות שליטה. בהתאם לעדכון ההבהרה מחדש דצמבר 2015, אין צורך בצירוף הערכת שווי של נכס שנמכר עד למועד פרסום הדוחות הכספיים ובלבד שהמכירה הושלמה ושניתן גילוי לסכום המכירה (לחזור המחלקה המקצועית מחדש דצמבר 2015 **לחץ/י כאן**). במסגרת עדכון נוסף להבהרה מחדש דצמבר 2016, נוספו דוגמאות לפריטים אשר הערכות שווי המתייחסות אליהם, לא תיחשבנה כמהותיות מאד אף אם הן עברו את הספים הכמותיים שנקבעו בעמדה המשפטית, ולפיכך לא יידרש צירופן [הערכות שווי בגין התחייבות למדען הראשי, תשלום מבוסס מניות, הערכת שווי של פריט בדוח על המצב הכספי (מאזן) המסתכמת לסכום לא מהותי כשלעצמו (בנסיבות בהן אין מדובר בפריט בעל חשיבות מכרעת לתאגיד או בעסקה בה לבעל השליטה עניין אישי, בדרך כלל סף של 1 מיליון ש"ח או פחות ייחשב כלא מהותי) והערכת שווי של פריט שלא תהא רלוונטית לאחר השלמת IPO], כמו כן, בהתאם לעדכון האמור לא נדרש צירוף של הערכת שווי ארעית בגין צירוף עסקים (PPA זמני), ומובהר כי אף שבהתאם לנוסח תקנה 8(א1)(2) לתקנות

דוחות תקופתיים ומידיים, נדרש צירופן של הערכות שווי מהותיות מאד של נכס משועבד גם אם אינן נחשבות הערכות שווי מהותיות מאד, סגל הרשות לא יתערב אם תאגיד מדווח יבחר לצרף רק הערכות שווי מהותיות מאד ביחס לאגרות החוב המונפקות להן הנכסים שועבדו או ישועבדו (לצורך זה הותווה רף מהותיות לפיו הערכות שווי תיחשבה כמהותיות מאד ביחס לסדרת אגרות חוב, ככל והנכס המשועבד עומד על 10% או יותר מיתרת הערך הנקוב של סדרת אגרות החוב למועד הדיווח או מסך השווי של כלל הנכסים המשועבדים לסדרת אגרות החוב (לחזור מקצועי בנושא [לחצ'י כאן](#))).

■ **עמדת סגל חשבונאית מספר 1-21: קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל** - ביום 25 בנובמבר 2014 פרסמה רשות ניירות ערך את עמדת סגל חשבונאית מספר 1-21: קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל (להלן - "עמדת הסגל"). הנוגעת לבחינת קיומו (או היעדר קיומו) של שוק פעיל באגרות חוב, וזאת לצורך קביעת שיעור ההיוון של מחויבויות להטבה מוגדרת בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19, *הטבות עובד* (להלן - "התקן"). בתמצית יצוין כי עיקרי עמדת הסגל הינם כי **בישראל מתקיים שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות שקליות צמודות מדד באיכות גבוהה**, וכי אופן היישום הראוי למעבר משימוש בשיעור תשואה על אגרות חוב ממשלתיות לשיעור תשואה על אגרות חוב קונצרניות אלה בדוחות הכספיים של שנת 2014 יהיה בדרך של **שינוי אומדן חשבונאי**. כמו כן, ככלל, בחינת קיומו של שוק עמוק בישראל תהא על פי רוב אחת לתקופה של 3-4 שנים (למעט בקרות אירוע משמעותי אשר יטיל ספק על קיומו של שוק עמוק או לחילופין לאור השלכות אפשריות שמקורן בהתפתחויות בתקינה החשבונאית).

שיעור ההיוון בו ייעשה שימוש לחישוב מחויבויות להטבה מוגדרת והתחייבויות אחרות הנובעות מהטבות עובד אחרות לזמן ארוך יידרש להתבסס על כל אגרות החוב הקונצרניות המדורגות AA- ומעלה בדירוג מקומי (ולא על בחירה של אחת או חלק מאגרות החוב המדורגות בדירוג זה). במסגרת עמדת סגל הרשות נקבע כי תינתן לתאגידים מדווחים האפשרות הפרקטית להסתמך לעניין זה על מתודולוגיה לקביעת עקום התשואות (ועל התוצאות מכוח מתודולוגיה זו), **בכפוף לכך שהתאגיד המדווח ורואי החשבון המבקרים הניחו את דעתם כי עקום התשואה נקבע ופורסם על ידי גורם מצטט מוכר אשר עושה שימוש במתודולוגיה מוכרת ומקובלת התואמת להוראות התקן**. יחד עם זאת, הובהר כי המדובר בהקלה פרקטית וכי תעמוד לרשות תאגידים מדווחים גם האפשרות שלא להסתמך על גורם מצטט מוכר (דהיינו, לפתח את הנתון בכוחות עצמם).

לחזור מקצועי אשר עסק בעמדת הסגל והשלכות יישום עקרונותיה בדוחות הכספיים לשנת 2014 לחצ'י כאן.

■ **השפעת אירועים גלובליים ומקומיים** - ככל שרלוונטי, נדרש לשקול מתן גילוי בדוחות בגין התפתחויות כלכליות שליליות. ישויות אשר יש להן חשיפה לכלכלות (או ענפים) אשר התאפיינו בהתפתחויות שליליות (דוגמת משבר אוקראינה/רוסיה בשנת 2014, ההכרזה על הברקזיט¹ אשר הובילה לפיחות ניכר בשער הליש"ט וכו') נדרשות לשקול מתן גילוי, ככל שרלוונטי, להשלכות המדידה וההשפעות על הדוחות הכספיים של שנת 2017, לרבות בדרך של **עדכון גילויים** אשר ניתנו בדוחות הכספיים של שנים קודמות. בין ההשלכות האפשריות שיתכן ונדרשת בחינה/עדכון שלהן תודגש **בחינת ירידת ערך** (או עדכון של ירידת ערך שהוכרה בתקופות קודמות), הן בגין נכסים שוטפים (לדוג', מלאי ולקוחות) והן בגין נכסים לא כספיים שאינם שוטפים (כגון, רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה, חברות מוחזקות המטופלות בשיטת השווי המאזני אשר פועלות בכלכלות שהתאפיינו בהתפתחויות שליליות)², השלכות בגין תנודות בשערי חליפין, השלכות עסקיות וחוזיות, שינויים ברמת הסיכון, בדירוג ובשווי נכסים פיננסיים (ההשפעה על שווקי ההון בעולם) ושינויים בשווי ההוגן של אגרות חוב שהונפקו (במידה ולחברה/קבוצה יש זיקה ישירה לאותן כלכלות). בנוגע להיבטים המפורטים לעיל ובנוגע להיבטים אפשריים נוספים מומלץ להיוועץ במחלקה המקצועית.

¹ **תזכורת:** בשנת 2016 הוחלט בממלכה המאוחדת (בריטניה) על פרישה מהאיחוד האירופי (Brexit). תהליך הפרישה בפועל צפוי להתחיל להתבצע עם הפעלת סעיף 50 הדרוש כדי להחל את תהליך היציאה מהאיחוד, וצפוי להסתיים בשנת 2019. בנוגע לגילויים שייכללו בדוחות הכספיים של חברות הצפויות להיות מושפעות מאירוע זה נדרש להיוועץ מחלקה המקצועית.

² תשומת הלב מופנית לפרסום החלטות אכיפה חשבונאיות במהלך שנת 2014 על ידי סגל הרשות לניירות ערך. **החלטה 2-14** (קיצוץ סימנים חיוביים ושליליים בעת בחינת הצורך בבדיקת ירידת ערך לנכס בלתי מוחשי) לפיה **אין לקצוץ** בין אירוע בעל השפעה פוטנציאלית חיובית לבין אירוע בעל השפעה שלילית, בעת הערכת קיום סימן לירידת ערך וכן **החלטה 3-14** (נעיתוי ההכרה בהפסד מירידת ערך נכסי פיננסי) לפיה **חזקה** כי מידע הנוגע לנכס של החברה, אשר ידוע לבעל השליטה בה המשמש גם כחבר הנהלה, ידוע גם לחברה **עצמה** ולפיכך יש להביאו בחשבון בבחינת מכלול הסימנים לירידת ערך.

▪ **דוח ריכוז ממצאים של הרשות לניירות ערך בנושא חוזי הקמה** - יחידת הביקורת של מחלקת תאגידים ברשות ניירות ערך ("סגל הרשות" או "הסגל") ביצעה ביקורת רוחב בנושא **הכרה בהכנסות מחוזי הקמה** במדגם שכלל 5 תאגידים מדווחים הפועלים בתחום קבלנות הביצוע ("חברות המדגם"). הביקורת בחנה את ההכרה, המדידה והגילוי של הכנסות והוצאות בחוזי הקמה במספר פרויקטי ביצוע אשר הושלמו במהלך השנים 2014-2015, בכל אחת מחברות המדגם. בחודש נובמבר 2017 פרסם סגל הרשות דוח ריכוז ממצאים המפרט מספר סוגיות המתייחסות להיבטי ההכרה, המדידה והגילוי אשר עלו במסגרת הביקורת, וזאת במטרה לשקף בפני ציבור התאגידים המדווחים את **עמדות סגל הרשות** בכל הנוגע לסוגיות אלה (להלן - "**דוח הממצאים**").

הדיווח הכספי של תחום קבלנות הביצוע מאופיין בסיכון גבוה, נוכח מאפייני פעילות ייחודיים של הענף, אשר מתבססים בעיקרם על אומדני ביצוע ואומדנים כספיים מהם נגזרות ההכנסות וההוצאות של הפרויקט. אומדנים אלה, המתבססים על הערכת החברה ויועציה, כרוכים מטבעם באי ודאות, ולעיתים אף באי ודאות משמעותית.

מטרת הביקורת היתה בחינת נאותות הטיפול החשבונאי המיושם על פי הוראות תקן חשבונאות בינלאומי 11, **חוזי הקמה (IAS 11)** ובכלל זה הנאותות של ביסוס האומדנים החשבונאיים ושל התהליכים והבקורות בקשר עם אומדנים אלו בחברות המדגם, בשים לב למהותיות אומדנים אלה על פעילותן העסקית ועל הדיווח הכספי באותן חברות.

במסגרת הביקורת נבחנו **ארבעה נושאים עיקריים**:

- נאותות ההכרה בהכנסה על פי שיטת שיעור ההשלמה.
- שינויים באומדנים לאורך חיי הפרויקט.
- עמידה בדרישות הגילוי של **IAS 11**.
- נאותות הבקורות המיושמות על ידי החברה לצורך ביסוס אומדני ההכנסות/העלויות בפרויקטי הקמה.

לחזור מקצועי הכולל סקירה של עיקרי דוח הממצאים לחצ'י כאן. לקישור לדוח הממצאים כפי שפורסם על ידי סגל הרשות **לחצ'י כאן**.

▪ **דוח ריכוז ממצאים של הרשות לניירות ערך בנושא מלאי** - יחידת הביקורת של מחלקת תאגידים (להלן - "**סגל הרשות**") ביצעה ביקורת רוחב בנושא מלאי במדגם שכלל 5 תאגידים מדווחים מענפים שונים (להלן - "**חברות המדגם**"). הביקורת בחנה, בין היתר, את המדידה והגילוי של מלאי החברות כפי שדווח בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 וכן במספר תקופות נוספות בשנים 2013 ו-2015.

בחודש נובמבר 2016 פרסם סגל הרשות דוח ריכוז ממצאים (להלן - "**דוח הממצאים**") המפרט מספר סוגיות המתייחסות הן להיבטי מדידה והן להיבטי גילוי אשר עלו במסגרת הביקורת שקוימו כאמור על ידי סגל הרשות וזאת במטרה לשקף בפני ציבור התאגידים המדווחים את עמדות סגל הרשות בכל הנוגע לסוגיות אלה.

יצוין כי סגל הרשות בחן בחברות המדגם ארבעה נושאים עיקריים כדלקמן:

- השיטה המיושמת בחברה המבוקרת למדידת המלאי ובחינת עקביות יישומה במהלך התקופות הנבדקות בביקורת.
- התאמת יתרות דוחות המלאי ליתרות שדווחו בדוחות הכספיים.
- בחינת מדידת ערך המלאי על ידי בחינת עלות מול שווי מימוש נטו ובחינת צורך בהפחתת ערך של פריטי מלאי בשים לב לקצב מכירתם ביחס למחזור התפעולי של החברה המבוקרת ("מלאי איטי" ו/או "מלאי מת").
- עמידת החברה המבוקרת בדרישות הגילוי על פי תקני חשבונאות והגילוי מכוח תקנות ניירות ערך.

ממצאי הביקורת הצביעו על מספר טעויות וליקויים ברמת מהותיות שונה במדידת והצגת המלאי בדוחות הכספיים של שלוש מתוך חמש חברות המדגם. חברות אלה תיקנו את הטעויות בדוחות הכספיים בהתאם למידת המהותיות שלהן כאמור. כך, חברה אחת ביצעה תיקון בדרך של הצגה מחדש של דוחותיה הכספיים בגין טעות מהותית, ושתי החברות האחרות תיקנו את הטעויות במסגרת דוחות כספיים לתקופות שוטפות כהתאמה לא מהותית של מספרי השוואה. (לחזור מקצועי הכולל סקירה תמציתית של עיקרי דוח הממצאים **לחצ'י כאן**). יצוין כי סעיף המלאי בביאור המדיניות החשבונאית וביאור אומדנים ושיקולי דעת חשבונאיים משמעותיים עודכנו בכדי לשקף דגשים שעלו בדוח הממצאים בנוגע לגילויים העשויים להיות רלוונטיים בנושא.

▪ **עמדת סגל משפטית 105-30: גילוי על קיומה של תלות בין מעריך שווי לבין תאגיד וגילוי בנוגע למעריך שווי שהערכותיו מהותיות מאוד לתאגיד** - ביום 22 ביולי 2015 פרסם סגל רשות ניירות ערך (להלן - "סגל הרשות") את עמדת סגל משפטית 105-30: גילוי על קיומה של תלות בין מעריך שווי לבין תאגיד וגילוי בנוגע למעריך שווי שהערכותיו מהותיות מאוד לתאגיד (להלן - "העמדה המשפטית"). העמדה המשפטית עוסקת בשני נושאים: תלות מעריכי השווי ומידע על מעריך שווי שהערכות השווי שלו במקובץ מהותיות מאוד לעסקי התאגיד.

להלן תמצית קביעות העמדה המשפטית:

1. **גילוי בדבר תלות מעריך שווי** - תקנה 8ב(ב) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 (להלן - "תקנות דוחות תקופתיים ומיידיים") קובעת בהתייחס להערכות שווי בדוחות התקופתיים שהוגדרו כ- "מהותיות" או "מהותיות מאוד", בין היתר, כי בהערכות שווי יש לתת ביטוי:

- לקיום תלות בין התאגיד ומעריך השווי; וכן
- אם קיימת תלות, על התאגיד לציין את מהותה ולהסביר מדוע הועדף מעריך השווי האמור על פני מעריכי שווי אחרים בלתי תלויים.

תקנות דוחות תקופתיים ומיידיים אינן מפרטות אילו נסיבות יוצרות תלות, העמדה המשפטית מבהירה מתי נדרש גילוי בנדון.

2. **גילוי בנוגע למעריך שהערכותיו מהותיות מאוד לתאגיד** - תקנה 8ב לתקנות דוחות תקופתיים ומיידיים עוסקת בהערכת שווי מהותית או מהותית מאוד. עם זאת, יתכנו מקרים בהם לתאגיד מדווח יש **מעריך שווי מהותי מאוד**, אשר מטפל במספר הערכות שווי של החברה, כך שהדיווח הכספי של החברה נסמך עליו במידה רבה - וזאת אפילו אם כל אחת מהערכות השווי אינה מהותית מאוד בפני עצמה. לעמדת סגל הרשות, במקרה זה הגילוי על העובדה כי קיים מעריך שווי שהערכות השווי שלו מהותיות מאוד במקובץ לדיווח הכספי של החברה הינו פרט החשוב למשקיע הסביר. **העמדה המשפטית מפרטת במסגרתה את דרישות הגילוי במקרים כאמור.**

במסגרת העמדה המשפטית הובהר כי סגל הרשות לא יתערב אם התאגידים המדווחים יבחרו לפעול בהתאם לאמור בה יחס להערכות שווי אשר יוכנו לראשונה לצורך הדוח התקופתי לשנת 2015 והלאה. לחזור מקצועי הכולל סקירה תמציתית של עיקרי העמדה המשפטית לחץ/י כאן.

▪ **תקנות טק-עילית** - החל מיום 10 באפריל 2016 נכנסו לתוקף תקנות ניירות ערך (דוחות תאגיד שמניות כלולות במדד ת"א טק-עילית), התשע"ו-2016 (להלן - "תקנות טק-עילית"), לפיהן ניתנו הקלות בדיווח וגילוי לחברת מו"פ מנפיקה אשר קיבלה אישור עקרוני מהבורסה כי מניותיה צפויות להיכלל במדד הטק-עילית מיד לאחר השלמת הנפקתה הראשונה לציבור בבורסה (להלן - "תאגיד טק-עילית חדש"). בהקשר זה, יצוין תיקון מחודש יוני 2016 במדד הטק-עילית ולפיו רף הכניסה המזערי של תאגיד טק-עילית חדש, כהגדרתו בתקנות טק-עילית, אל מדד הטק-עילית הופחת משווי חברה של 200 מיליון ש"ח ל- 100 מיליון ש"ח, בלבד.

להלן סקירה תמציתית של ההקלות אשר נכללו במסגרת תקנות טק-עילית:

- **דיווח בשפה האנגלית** - תאגיד טק-עילית חדש, כמו גם תאגיד מדווח אשר כבר כיום מנייתו נכללת במדד, רשאי לערוך תשקיפים ודוחות בשפה האנגלית בלבד. בכדי לאמץ הקלה זו, תאגיד טק עילית חדש יידרש לקבוע זאת במסגרת תשקיף ההצעה הראשונה לציבור ותאגיד אשר מנייתו כבר נסחרת במדד הטק-עילית, יוכל לעבור לדיווח בשפה האנגלית בכפוף לאישור ברוב קולות של מחזיקי ניירות הערך שלו, לסוגיהם השונים, (למעט בעלי השליטה בתאגיד). יצוין כי תאגיד טק-עילית אשר ערך תשקיפים ודוחות בשפה האנגלית ואשר אינו נכלל עוד במדד ת"א טק-עילית רשאי להמשיך לעשות כן כל עוד מניותיו מסווגות לענפי הביומד או הטכנולוגיה של הבורסה, לפי תקנון הבורסה ובכפוף לאישור הרשות.

- **דוחות השוואתיים במסגרת תיאור עסקי התאגיד בתשקיף ובמסגרת דוחות כספיים שנתיים** - תאגיד טק-עילית יידרש לכלול נתונים בפרק תיאור עסקי התאגיד שבתשקיף ובדוחות כספיים שנתיים, לתקופה של שנתיים בלבד חלף תקופה של שלוש שנים.

- **פרסום דוחות כספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב (לרבות דרישות גילוי מכוחם)** - תאגיד טק-עילית חדש, בלבד, יהיה רשאי לערוך דוחות כספיים, רבעוניים ושנתיים, לפי כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב (US GAAP) בכפוף לכך שהתאגיד בישראל, עיקר הכנסותיו בכל תקופות הדיווח הכלולות בתשקיף (ככל שישנן) התקבלו מחוץ לישראל, וכן, יתקיים לגבי אחד משני התנאים הבאים - בעל השליטה בו אינו תושב ישראל או שיותר מ- 50% ממניותיו הינן בבעלות מי שאינם תושבי ישראל. יש לציין, כי ככל ותאגיד כאמור יבחר לערוך את הדוחות הכספיים שלו

לפי כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב, הוא יידרש לכלול בהם גם ביאור התאמה לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

- **הקלות החלות על תאגיד קטן (במנותק מעמידה בקריטריונים החלים על תאגיד קטן) - תאגיד טק-עילית חדש יהיה רשאי בתקופת ההקלות (תקופה של 5 שנים ממועד ביצוע ההנפקה הראשונה לציבור) ליישם את ההקלות הקבועות בתקנה 5 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970, אשר הינן כזכור הקלות אשר תאגיד קטן רשאי ליישמן, וזאת אף אם אותו תאגיד טק-עילית חדש, אינו עונה על ההגדרה של תאגיד קטן. בין היתר, מדובר בהקלה בקשר עם צירוף הערכת שווי מהותית מאוד והקלה בעניין הגילוי בדבר חשיפה לסיכוני שוק.**
- **הקלה בעניין הכנת דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי -** בתקופת ההקלות, תאגיד טק-עילית, לא יידרש לצרף לדוח התקופתי, את הפרטים הבאים: דוח שנתי בדבר הערכת הדירקטוריון וההנהלה את אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי והצהרות של המנכ"ל ושל נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים.
- **הקלות לעניין דוחות רבעוניים -** בתקופת ההקלות, תאגיד טק-עילית, לא יידרש לצרף לדוחות הכספיים הרבעוניים שלו את הפרטים הבאים: עדכון מידע שהובא בדוח התקופתי בקשר עם שינויים מהותיים בעסקי התאגיד; צירוף דוחות חברה כלולה; מידע תמציתי לגבי חברה כלולה; דוח דירקטוריון. חלף אותם פרטים, יהא על תאגיד כאמור לכלול דוח נפרד, אשר ייחתם על ידי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל, ובו יפורטו ההתפתחויות העיקריות שחלו במצב ענייניו, הן ברבעון הרלוונטי והן בתקופה המצטברת מתום שנת הדיווח האחרונה ועד למועד הדיווח.

לחזור המחלקה המקצועית הסוקר בקצרה את תקנות טק-עילית לחץ/י כאן.

יודגש כי הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה לשנת 2017 אינם מותאמים לדרישות הגילוי בהתאם לתקנות טק-עילית.

- **הערכות שווי של חברות הזנק (Startup): ממצאים מתוך סקירות שנערכו על ידי סגל רשות ניירות ערך -** תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) כמו גם חובות הדיווח המוטלות על התאגידים המדווחים עשויים לחייב הכנה של הערכות שווי, לרבות הערכות שווי המתייחסות למדידת נכסים והתחייבויות ב-"חברות הזנק" (Startup), קרי, תאגידים המאופיינים בפעילות מחקר או פיתוח משמעותית של מוצרים או שירותים חדשניים. לעיתים קרובות, תאגידים כאמור מאופיינים בוותק פעילות נמוך, בהיעדר מכירות או במכירות בהיקף מצומצם ביחס לתכנון העתידי, בהפסדים תפעוליים וכן בצורך מתמשך בגיוס מקורות כספיים למימון פעילות המחקר והפיתוח. באיפיון קבוצת "חברות הזנק" ניתן למנות כדוגמא חברות הזנק בתחום מדעי החיים, טכנולוגיה ואינטרנט. מטבע הדברים, הערכות שווי של חברות הזנק עשויות לחייב שימוש בהנחות הכרוכות בחוסר ודאות משמעותי, וכפועל יוצא, בטווח רחב של תוצאות אפשריות. דבר המעצים את החשיבות שבהקפדה על שימוש עקבי במודלים נאותים, תוך עמידה בכללי חשבונאות מקובלים, שימוש בהנחות מבוססות וסבירות וגילוי נאות (לרבות גילוי בדבר מבחני רגישות).

סגל רשות ניירות ערך (להלן "סגל הרשות" או "הסגל") סוקר כחלק משגרת עבודתו את נאותות הערכות השווי המשמשות לצרכי דיווח, תוך מתן דגש לסבירות ההנחות בבסיס ההערכות ובתוך כך, הערכות שווי של חברות הזנק. סקירות כאמור עשויות לכלול, בין היתר: סקירה של נאותות ועקביות המודל בו נעשה שימוש; סקירה של מידת הביסוס והסבירות של ההנחות המרכזיות; סקירת נאותות הגילוי הקשור להערכת השווי; וכן, כאשר רלוונטי, סקירה של עמידה בכללי חשבונאות מקובלים.

ביום 16 באוגוסט 2016, פרסם סגל הרשות פרסום אשר כותרתו "הערכות שווי של חברות הזנק (Startup) ממצאים מתוך סקירות שנערכו על ידי סגל רשות ניירות ערך" (להלן - "דוח הממצאים") אשר כלל סקירה של חלק מן הממצאים שעלו מסקירות הסגל. דוח הממצאים כלל התייחסות לשלושה סוגי ממצאים: ממצאים הנוגעים למתודולוגיית הערכת השווי; ממצאים הנוגעים להנחות שבבסיס הערכת השווי; וממצאים הנוגעים לנאותות הגילוי לגבי השווי שנקבע.

לחזור מקצועי הכולל סקירה של עיקרי דוח הממצאים לחץ/י כאן.

- **עדכון החלטה מספר 4-99 בעניין קווים מנחים לבחינת מהותיות של טעות בדוחות כספיים ועמדה משפטית מספר 24-105 בדבר אופן פרסום דוחות כספיים מתוקנים - עדכון דצמבר 2016 וקובץ שאלות ותשובות בנושא -** בחודש מרץ 2012 פרסם סגל ניירות ערך (להלן - "סגל הרשות") נייר עמדה בנושא עדכון החלטה מספר 4-99 בעניין קווים מנחים לבחינת מהותיות של טעות בדוחות כספיים ועמדה משפטית מספר 24-105 בדבר אופן פרסום דוחות כספיים מתוקנים (להלן - "עמדת הסגל"). עמדת הסגל, הכוללת קווים מנחים לזיהוי טעות מהותית בדוחות הכספיים וכללים לעניין פרסום מחדש

של דוחות כספיים מתוקנים ומתן גילוי בקשר עם טעויות בדוחות הכספיים שתוקנו, החליפה את החלטה מספר 4-99 בנושא מהותיות בדוחות כספיים שפורסמה על ידי הרשות בדצמבר 2005.

בחודש דצמבר 2013 פרסם סגל הרשות עדכון לעמדת הסגל אשר כלל תיקון הקווים מנחים לבחינת מהותיות של טעויות בדוחות כספיים לתקופות ביניים (לחזור המחלקה המקצועית העוסק בעדכון זה [לחצו כאן](#)).

בחודש דצמבר 2016 פרסם סגל הרשות עדכון נוסף לעמדת הסגל (להלן - "**עדכון דצמבר 2016**"). כמו כן, בד בבד עם פרסום עדכון דצמבר 2016 פרסם סגל הרשות קובץ שאלות ותשובות המשקף את עמדת הסגל כפי שקיבלה ביטוי במספר מקרים בהם נדונה שאלת מהותיות של טעות, ו/או שאלת אופן תיקון טעות מהותית.

עיקרי עדכון דצמבר 2016

על רקע הניסיון שנצבר באשר ליישום הוראות העמדה העדכנית, עודכן הסעיף בעמדת הסגל העוסק בקווים מנחים לתיקון דוחות כספיים הכוללים טעות מהותית. ככלל, כאשר מתגלית, טעות מהותית במספר דוחות כספיים שפורסמו בעבר, הדוחות הכספיים המוקדמים ביותר שיפורסמו מחדש, יהיו הדוחות הכספיים לשנת הדיווח האחרונה ובנוסף, יפורסמו מחדש הדוחות הכספיים הרבעוניים אשר פורסמו לאחריו ואשר כוללים טעות מהותית. בהתאם לתיקון דצמבר 2016, על אף עיקרון זה, בנסיבות בהן מתגלה טעות מהותית בנתוני הדוח השנתי האחרון ו/או בנתוני דוחות רבעוניים לשנה הקודמת, אשר ייכללו כמספרי השוואה בדוחות הכספיים לתקופה שוטפת, והטעות מתמקדת ברכיב מסוים בדוח הכספי, כך שהשפעות תיקונה ניתנות להבנה בנקל, ופרסום מחדש של הדוחות הכוללים את הטעות מהותית אינו מוסיף ערך משמעותי לעומת דיווח מיידי אודותיה ותיקונה במסגרת מספרי השוואה של הדוח לתקופה השוטפת (דוגמת במקרים של טעויות סיווג מהותיות בין סעיפים בדוחות הכספיים) רשאי התאגיד, **בכפוף לקבלת אישורו של סגל הרשות מראש**, לתקן את הטעות המהותית בדרך של תיקון מספרי השוואה אשר ייכללו בדוחות הכספיים לתקופה השוטפת, חלף פרסום מחדש של הדוחות הכוללים את הטעות המהותית. האמור לעיל אינו גורע מהצורך לעמוד בדרישות גילוי מכוח תקן חשבונאות בינלאומי 8, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לעניין תיקון טעויות ו/או החובה המוטלת על רואה החשבון המבקר בדבר הכללת הפניית תשומת לב להצגה מחדש בהתאם לכללים המקצועיים החלים עליו.

בנוסף לאמור לעיל בוצעו התאמות לעמדה המשפטית בעקבות עיגון חובות הדיווח החלות על תאגיד אשר גילה טעות מהותית בדוחותיו הכספיים כפי שדווחו בעבר במסגרת תיקון תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970, מחדש מאי 2016 (לחזור המחלקה המקצועית בנוגע לתיקון האמור [לחצו כאן](#)).

במסגרת עדכון דצמבר 2016, עודכנה ההקלה לפיה יתאפשר תיקון הטעות בדרך של תיקון מספרי השוואה אשר ייכללו בדוח השנתי השוטף, מבלי לפרסם את הדוח השנתי האחרון וזאת ככל והמועד בו חובת הדיווח על קיום הטעות חל בפרק הזמן של 21 יום לפני מועד פרסום הדוח השנתי השוטף (טרם עדכון דצמבר 2016, פרק זמן זה היה קצר יותר והסתכם בעשרה ימי עסקים).

לחזור מקצועי הכולל סקירה תמציתית של עיקרי השינויים מכוח עדכון דצמבר 2016 ושל עיקרי קובץ השאלות ותשובות [לחצו כאן](#).

■ בחודש מרץ 2016 אושר בוועדת הכספים של הכנסת וביום 6 באפריל 2016 פרסם ברשומות תיקון מספר 59 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1959, לפיו נקבע, בין היתר, כי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות שבהתקיימן תהיה רשאית רשות ניירות ערך לקבוע כללים לעניין יישום תקן דיווח כספי בינלאומי, לפני מועד תחילתו המחייב של התקן. בחודש אפריל 2017 פרסם ברשומות תיקון תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) (תיקון), התשע"ז - 2017, לפיו הרשות רשאית לאסור ביצוע אימוץ מוקדם בארבעת החודשים הראשונים מיום פרסומו של תקן דיווח כספי בינלאומי (תוקנה לרשות סמכות להאריך פרק זמן זה בחודשיים נוספים מטעמים מיוחדים). במהלך פרק זמן זה, הרשות, בהיוועצות עם המוסד לתקינה תחליט האם לאסור ביצוע אימוץ מוקדם גם לאחר התקופות האמורות ובלבד שתפורסם על כך הודעה באתר הרשות. כמו כן, בהתאם לתיקון, הרשות תהא רשאית להתיר לתאגיד מסויים אימוץ מוקדם גם אם אסרה זאת ובלבד שהרשות תשתכנע שאין בכך כדי לפגוע בעניינם של ציבור המשקיעים.

▪ **תקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים אשר נכנסו לתוקף בחודש ינואר 2017** - במסגרת ביאור ס'20 (תמצית תקני דיווח כספי חדשים שנכנסו לתוקף במהלך התקופה ואשר הינם רלוונטיים לפעילות החברה) נכללו הגילויים העשויים להידרש במסגרת היישום למפרע של התיקון. הגילוי האמור כולל התייחסות לשני פרסומים חשבונאיים: תיקון תקן חשבונאות בינלאומי 12, מסים על ההכנסה (IAS 12) ותיקון תקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים (IAS 7) (ראה התייחסות בפסקה להלן).

▪ **תיקון תקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים (IAS 7)** - בהתאם לתיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים (IAS 7) (להלן - "התיקון"). ישויות נדרשות לתת גילויים אשר יאפשרו לשפר את הבנת משתמשי הדוחות כספיים בדבר שינויים בהתחייבות הנובעות מפעילות מימון. בכדי להשיג מטרה זאת ישויות יידרשו לשקול הכללת גילויים אודות שינויים בהתחייבויות כאמור, הכרוכים בתזרימי מזומנים ושינויים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים (כגון, שינויים שמקורם מהפרשי שער, שינויים בשווי הוגן, שינויים הנובעים מאיבוד שליטה או מהשגת שליטה בחברות בנות או בפעילויות העונות על הגדרת 'עסק').

התיקון חל בהתייחס לתקופות דיווח שנתיות שתחילתן ביום 1 בינואר 2017 או לאחריו.

לאור התיקון, התוסף בדוחות הכספיים לדוגמה לשנת 2017 גילוי במתכונת טבלאית, אודות שינויים אפשריים בהתחייבות הנובעות מפעילות מימון במסגרת ביאור מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים.

▪ **תקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים אשר טרם נכנסו לתוקף** - ראה התייחסות במסגרת ביאור ס'20 לדוחות הכספיים לדוגמה (תמצית תקני דיווח כספי חדשים שפורסמו וטרם נכנסו לתוקף, הרלוונטיים לפעילות החברה) להלן מפורטים התקנים שהשפעה על הדוחות הכספיים בגין יישומם עשויה להיות מהותית:

• **תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (IFRS 9), מכשירים פיננסיים** - כזכור, בחודש נובמבר 2009 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסיים (IFRS 9, להלן - "התקן") אשר כלל הנחיות לסיווג ומדידה של נכסים פיננסיים. באוקטובר 2010 פרסם ה-IASB נוסח עדכני לתקן הכולל גם הנחיות לסיווג ומדידה של התחייבויות פיננסיות. בהמשך, תיקון לתקן שאושר בחודש דצמבר 2011 ועסק במועד תחילת התקן, קבע כי התקן יכנס לתוקף בהתייחס לתקופות שנתיות שתחילתן ביום 1 בינואר 2015 או לאחר מכן (ולא ביום 1 בינואר 2013, כפי שנקבע במקור). יחד עם זאת, בחודש יולי 2013 מועד התחילה של התקן נדחה שוב למועד שטרם נקבע באותה עת (ואשר היה כפוף להשלמה של נדבכים נוספים בתקן אשר נכון לאותו מועד טרם נשלמו). בנובמבר 2013 פרסם ה-IASB מספר תיקונים לתקן IFRS 9 הכוללים שלושה נדבכים מרכזיים: א. החלת שינוי מהותי בנוגע לתפיסה לחשבונאות גידור, ב. האפשרות להחיל את הטיפול החשבונאי שנקבע לגבי שינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שיועדו למדידה בשווי הוגן דרך רווח והפסד (לפיו החלק בשווי המגלם סיכון אשראי עצמי של חברות ייזקף השינוי לרווח כולל אחר ויתרת השווי תיזקף לרווח או הפסד, למעט כאשר טיפול כאמור יגרום לאי התאמה (mismatch) חשבונאית ברווח או הפסד שאז יוכרו כל השינויים בשווי הוגן ברווח או הפסד) וזאת, ללא דרישה לאמץ כמקשה אחת את כל ההנחיות לסיווג ולמדידה של מכשירים פיננסיים (בפרט ללא צורך לאמץ מוקדם את ההתייחסויות בתקן הנוגעות לנכסים פיננסיים), היינו, ישות המיישמת את IAS 39 תוכל ליישם טיפול כאמור מבלי ליישם את IFRS 9 במלואו ו- ג. דחיית מועד האימוץ המנדטורי המקורי של התקן לאחר ה- 1 בינואר 2015. בחודש יולי 2014 פורסמה **גרסה סופית לתקן (IFRS 9 (2014))**. הכוללת בעיקרה תוספות ותיקונים הנוגעים להיבטי סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ולטיפול החשבונאי בירידת ערך של נכסים פיננסיים. כמו כן, נקבע כי מועד התחילה המנדטורי של התקן (בגרסתו הסופית) יהא תקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 או אחריו, בדרך של יישום למפרע עם מספר הקלות הנוגעות לאופן היישום לראשונה. יישום מוקדם אפשרי תוך מתן גילוי לעובדה זו. באשר לאופן היישום המוקדם נקבעו מספר חלופות אפשריות לפיהן, בין היתר, ישות אשר תבחר ליישם את התקן בתקופה שממועד פרסומו ועד 1 בפברואר 2015 תוכל לבחור ליישם את התקן בהתאם לאחת מהגרסאות הקודמות, והחל ממועד זה יעלה הצורך ביישום התקן בגרסתו האחרונה. **ככלל, ישויות שטרם בחרו ביישום המוקדם של התקן תידרשנה לתת גילוי להשפעתו הצפויה במסגרת ביאור השפעת פרסומים חדשים שטרם נכנסו לתוקף.**

יצוין כי הדוחות הכספיים לדוגמה עודכנו והם כוללים מספר חלופות לגילויים איכותיים וכמותיים במתכונת עקבית להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 8, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (IAS 8). מומלץ להיוועץ במחלקה המקצועית בנוגע לנוסחים שייכללו בנושא.

במקום בו נשקל אימוץ מוקדם של התקן מומלץ להיוועץ במחלקה המקצועית. יצוין כי הדוחות הכספיים לדוגמה אינם כוללים התייחסות למקרים בהם ישות החליטה לאמץ מוקדם את הוראות IFRS 9.

• **תקן דיווח כספי בינלאומי 15, הכנסה מחוזים עם לקוחות (IFRS 15)** - בחודש מאי 2014 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים ("IASB") את תקן דיווח כספי בינלאומי 15 בדבר הכנסה מחוזים עם לקוחות (IFRS 15, להלן - "התקן") המהווה תוצר של פרויקט משותף בין ה- IASB לבין המוסד האמריקני לתקינה בחשבונאות (FASB).

התקינה הבינלאומית (IFRS) והתקינה האמריקנית (US GAAP) אשר הינן בתוקף כיום בדבר הכרה בהכנסה יצרו לעיתים טיפול חשבונאי שאינו עקבי לגבי עסקאות דומות בעלות מהות וסביבה כלכלית דומה. התקן פורסם על מנת לתת מענה מקיף ועקבי לטיפול החשבונאי בדבר אופן ההכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות ויישום הן על ידי חברות שמיישמות את התקינה הבינלאומית ועל ידי חברות שמיישמות את התקינה האמריקנית.

התקן חל על **חוזים עם לקוחות** שעניינם:

- ✓ אספקה של סחורות או שירותים;
- ✓ ביצוע עבודות הקשורות לחוזי הקמה;
- ✓ הקניית זכות שימוש בקניין רוחני (intellectual property licensing).

התקן יחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 18, הכנסות (IAS 18), את תקן חשבונאות בינלאומי 11, חוזי הקמה (IAS 11) ופרשנויות נלוות לתקנים אלו.

התקן מציג מודל יחיד וכוללני להכרה בהכנסה אשר יחול על חוזים עם לקוחות וקובע שתי גישות עיקריות להכרה בהכנסה לפיהן ההכנסה תוכר על פני תקופת החוזה או בנקודת זמן ספציפית וכולל חמישה שלבים לניתוח עסקאות על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה (זיהוי חוזה עם לקוח; זיהוי מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה; קביעת מחיר העסקה; הקצאת מחיר העסקה למחויבויות ביצוע נפרדות והכרה בהכנסה עם קיומה של מחויבות ביצוע).

לאחר מועד פרסום התקן פורסמו מספר תיקונים והבהרות העוסקים בסוגיות הנוגעות ליישום ובכללן, היבטים הנוגעים לזיהוי של מחויבויות ביצוע, זיהויה של ישות כצד עיקרי או כסוכן, רישיונות שימוש לקניינים רוחניים והכנסות מתמלוגים.

בהתאם לתיקון שפרסם ה- IASB במהלך שנת 2015, מועד התחילה של התקן נדחה בשנה אחת ובהתאם, התקן יחול לגבי תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018, או אחריו. התקן כולל מספר חלופות יישום לראשונה כדלקמן: בדרך של יישום למפרע באופן מלא, בדרך של יישום למפרע הכולל הקלות פרקטיות מסוימות כמפורט בתקן, או יישום רק בהתייחס לחוזים שטרם הושלמו לתחילת תקופת הדיווח השנתית בה התבצע היישום לראשונה וזאת תוך זקיפת ההשפעה המצטברת של היישום לראשונה כתיאום ליתרת הפתיחה של העודפים וללא צורך בהצגה מחדש של מספרי השוואה לתקופות קודמות. יישום מוקדם אפשרי, תוך מתן גילוי.

דרישות גילוי בדוחות כספיים לשנת 2017:

בהתאם לעמדת סגל חשבונאית מספר 4-11: גילוי בדבר השפעות יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 15 (IFRS 15) שפורסמה בחודש דצמבר 2016, במסגרת הגילוי הנדרש בקשר עם השפעות היישום לראשונה של IFRS 15 ובהתאם להוראות IAS 8, יש לכלול **גילוי כמותי ואיכותי** הכולל, בין היתר, גילוי בדבר השינויים המהותיים הצפויים במדיניות ההכרה בהכנסה, לרבות התייחסות למדיניות החשבונאית ביחס לסוגיות יישומיות מהותיות העולות מהתקן ואשר רלוונטיות לפעילותה העסקית של החברה, תיאור הקלות ו/או חלופות בהן בחרה החברה ועוד; גילוי בדבר ההשפעות הכמותיות של התקן, ובכלל זה גילוי בדבר סכומי הכנסה ועיתוי ההכרה בהם, ככל שחלו בהם שינויים; גילוי בדבר השפעות מהותיות נוספות של התקן על עניינים נוספים הקשורים לעסקי החברה, לרבות עמידת החברה באמות מידה פיננסיות, חוזים עם לקוחות או ספקים ועוד. **הדוחות הכספיים לדוגמה עודכנו והם כוללים מספר חלופות לגילויים איכותיים וכמותיים אודות השפעות יישום התקן במתכונת עקבית לעמדת הסגל. מומלץ להיוועץ במחלקה המקצועית בנוגע לנוסחים שייכללו בנושא (לחוזרים מקצועיים הכוללים סקירה תמציתית בדבר עמדת סגל 4-11 ובשאלה ותשובה לעמדת סגל 4-11, לחץ/י כאן ו- כאן).**

כתזכורת נציין כי לקראת יישום התקן, ישויות נדרשו, בין היתר, לנתח את ההסכמים והחוזים בהם הישות נוהגת להתקשר עם לקוחותיה, תוך היוועצות ביועצים חשבונאיים ומשפטיים ככל ורלוונטי, על מנת לבחון סוגיות להן מתייחס התקן אשר יש בהן בכדי לשנות את הטיפול החשבונאי הנוהג כיום מתוקף התקנים והפרשנויות הרלוונטיים בנושא.

בין ההיבטים העשויים להיות מושפעים כאמור נזכיר את עיתוי ואופן ההכרה בהכנסה (לרבות בהתייחס להכרה בהכנסה ממכירת דירות על ידי קבלנים יזמיים), אופן מדידת התמורה ובפרט ההתייחסות לרכיבי תמורה משתנה, היקף הגילויים בדוחות הכספיים, פיתוח אומדנים ושיקולי דעת, התאמה של מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי וכדומה.

לחזור מקצועי הכולל סקירה תמציתית של עיקרי התקן לחץ/י כאן.

יצוין כי הדוחות הכספיים לדוגמה אינם כוללים התייחסות למקרים בהם ישות החליטה לאמץ מוקדם את הוראות IFRS 15.

• **תקן דיווח כספי בינלאומי 16, חכירות (IFRS 16) -** בחודש ינואר 2016 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי 16, חכירות (IFRS 16), להלן - "התקן". התקן קובע את מכלול היבטי הטיפול החשבונאי (הכרה, מדידה, הצגה וגילוי) בהסכמי חכירה בספרי החוכר ובספרי המוכר.

התקן קובע מודל חשבונאי אחיד בהתייחס לעסקאות חכירה, ללא הבחנה בין חכירה מימונית לחכירה תפעולית ומחייב לראשונה חוכרים להציג על פני הדוחות על המצב הכספי/המאזנים עסקאות חכירה תפעוליות באמצעות הכרה בנכס המשקף "זכות שימוש" (Right-of-use) ומנגד להכיר בהתחייבות בגין חכירה (Lease liability). עם זאת, התקן מקנה הקלה באשר לחכירות לטווח קצר (חכירות לתקופה קצרה מ-12 חודשים) וחכירות של פריטים בעל ערך כספי נמוך.

דרישות התקן בהתייחס לטיפול החשבונאי בעסקאות חכירה בדוחות הכספיים של מחכיר הינן זהות בעיקרן לעקרונות תקן חשבונאות בינלאומי 17, חכירות (IAS 17).

עם כניסתו לתוקף התקן יחליף את IAS 17 וכן שלושה פרסומי פרשנות העוסקים בנושא חכירות.

התקן יחול לגבי תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019 או אחריו. יישום מוקדם אפשרי בהתייחס לישויות שתבחרנה ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 15 בדבר הכנסה מחוזים עם לקוחות (IFRS 15) בד בבד עם יישום התקן או קודם ליישומו.

ישות חוכרת רשאית ליישם את התקן למפרע לכל תקופות הדיווח הקודמות המוצגות או למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת של היישום לראשונה במועד היישום לראשונה (1 בינואר 2018) ליתרת הפתיחה של עודפים לאותו מועד וזאת ללא צורך בהצגה מחדש של מידע השוואתי לתקופות קודמות. ישות מחכירה תיישם את התקן, בדרך כלל, ממועד היישום לראשונה ואילך ללא תיאומים עבור חכירות קיימות.

דרישות גילוי בדוחות כספיים לשנת 2017:

בחודש דצמבר 2017 פרסם סגל רשות ניירות ערך את עמדת סגל חשבונאית 19-2: גילוי בדבר השפעות יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 16 (להלן - "עמדת סגל 19-2"). עמדת סגל 19-2 מבהירה כי מקום בו השפעות היישום לראשונה של התקן צפויות להיות משמעותיות, (לדוגמה, חברות המהוות צד להסכמים מהותיים לחכירה תפעולית של נכסים כחוכרות, אשר תידרשנה להכיר לראשונה בדוחותיהן הכספיים, נכסים המייצגים את זכות השימוש בנכס נשוא הסכם החכירה ומנגד בהתחייבות המשקפת את המחויבות שהישות נטלה על עצמה לשלם סכומים למחכיר הנכס) יידרש לכלול במסגרת הגילוי הנדרש בקשר עם השפעות היישום לראשונה של התקן, גילוי כמותי ואיכותי (כמפורט בעמדת סגל חשבונאית מספר 4-11: גילוי בדבר השפעות יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 15 (IFRS 15)), הכולל, בין היתר, גילוי בדבר השינויים המהותיים הצפויים, לרבות התייחסות למדיניות החשבונאית ביחס לסוגיות יישומיות מהותיות העולות מהתקן ואשר רלוונטיות לפעילותה העסקית של החברה, תיאור הקלות ו/או חלופות בהן בחרה החברה ועוד; גילוי בדבר ההשפעות הכמותיות של התקן, ככל שמידע זה ניתן לאמידה באופן סביר, ככל שחלו בהם שינויים; גילוי בדבר השפעות מהותיות נוספות של התקן על עניינים נוספים הקשורים לעסקי החברה, לרבות עמידת החברה באמות מידה פיננסיות, נתונים תפעוליים שונים, חוזים עם לקוחות או ספקים ועוד. בהקשר זה ציין סגל הרשות כי ככל שאין בידי החברה את מלוא המידע בדבר השפעות

יישום התקן, על החברה לציין עובדה זו ולעדכן מידע זה, לכל המאוחר, במסגרת הדוחות הכספיים לרבעון שני של שנת 2018.

הדוחות הכספיים לדוגמה עודכנו והם כוללים מספר חלופות לגילויים איכותיים וכמותיים אודות השפעות יישום התקן במתכונת עקבית לעמדת סגל 2-19. מומלץ להיוועץ במחלקה המקצועית בנוגע לנוסחים שייכללו בנושא.

יצוין כי הדוחות הכספיים לדוגמה אינם כוללים התייחסות למקרים בהם ישות החליטה לאמץ מוקדם את הוראות IFRS 16.

לחזור מקצועי הכולל סקירה תמציתית בדבר עמדת סגל 2-19 לחצי/ כאן.

• **תיקון תקן חשבונאות בינלאומי 28, השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות (IAS 28) בהתייחס לזכויות לזמן ארוך בחברות כלולות ובעסקאות משותפות (Long-term interests in associates and joint ventures) -** בחודש אוקטובר 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) קובץ משולב הכולל תיקון ל- IAS 28 העוסק בזכויות לזמן ארוך בחברות כלולות ובעסקאות משותפות (Long-term interests in associates and joint ventures) (להלן - "התיקון").

מטרת התיקון הינה הבהרת המסגרת החשבונאית לטיפול החשבונאי הנדרש בהתייחס לזכויות לזמן ארוך בחברות כלולות ובעסקאות משותפות אשר, במהות, מהוות חלק מההשקעה נטו של ישות מחזיקה בחברה הכלולה או עסקה המשותפת ואשר אינן כפופות ליישום שיטת השווי המאזני.

בהתאם לתיקון תתווסף ל- IAS 28 פיסקה המבהירה כי ישות תיישם את עקרונות IFRS 9 (לרבות בהקשר לבחינת ירידת ערך), בהתייחס לזכויות לזמן ארוך בחברות כלולות ובעסקאות משותפות אשר מהוות במהותן חלק מההשקעה נטו של ישות בחברה הכלולה או בעסקה משותפת ואשר הישות אינה מיישמת לגבי זכויות אלה את שיטת השווי המאזני.

המשמעות של האמור לעיל הינה כי זכויות לזמן ארוך בחברות כלולות ובעסקאות משותפות ואשר כוללות לדוגמה פריטים כגון מניות בכורה, חייבים לזמן ארוך או הלוואות לזמן ארוך אשר סילוקם אינו מתוכנן ולא סביר שיתרחש בעתיד הנראה לעין ובשל כך, במהות, הן מהוות הרחבה של השקעת הישות באותה חברה כלולה או עסקה משותפת, כפופות לתחולתו של IFRS 9 (ככל ובמהות, הן אינן מעניקות כיום למשקיע גישה לתשואות שמיוחסות לזכויות בעלות החברה הכלולה או בעסקה המשותפת).

לאור האמור, כפועל יוצא מתחולתו של IFRS 9 בהתייחס לזכויות לזמן ארוך בחברות כלולות ובעסקאות משותפות כאמור, בנסיבות בהן ישות מחזיקה העניקה הלוואה לזמן ארוך לחברה כלולה או לעסקה משותפת ולא נקבעו בגינה מועדי פירעון מוגדרים לתשלומי קרן וריבית, ו/או פריטים אלו אינם מוחזקים במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים, לא יתאפשר יישום מדידה לפי עלות מופחתת ולפיכך, בדרך כלל, יידרש למדוד יתרות כאמור בשווי הוגן כאשר השינויים בשווי הוגן יוכרו בכל תקופת דיווח ברווח או הפסד.

התיקון יחול בהתייחס לתקופות דיווח שתחילתן ביום 1 בינואר 2019 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי. התיקון נדרש ביישום למפרע אך מוקנות במסגרתו הקלות יישום פרקטיות הדומות לאלה הקיימות במסגרת IFRS 9. יישום למפרע באופן מלא יותר רק במידה שהדבר ניתן ללא שימוש במידע שנודע בדיעבד.

▪ **להלן הנושאים העיקריים בגינם נכללו דגשים, שינויים, שיפורי מלל ותוספות בדוחות לדוגמה הן לצורך עמידה בגרסה העדכנית של תקני דיווח כספי בינלאומיים ותקנות ניירות ערך והן במסגרת הליך שיפור מתמשך בדוחות לדוגמה (המתבצע בכל שנה על ידי המחלקה המקצועית):**

- עודכנו הערות שוליים.
- ביאור עיקרי המדיניות החשבונאית עודכן בהיבטים המפורטים להלן:
  - ✓ חוזי הקמה
  - ✓ ירידת ערך נכסים שאינם כספיים
  - ✓ הכנסות מעבודות לפי חוזי הקמה
  - ✓ הפרשה לחובות מסופקים
- ✓ תמצית תקני דיווח כספי חדשים שנכנסו לתוקף במהלך התקופה ואשר הינם רלוונטיים לפעילות החברה
- ✓ תמצית תקני דיווח כספי חדשים שפורסמו וטרם נכנסו לתוקף, הרלוונטיים לפעילות החברה
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "חוזי הקמה".
- עודכנו דרישות הגילוי בביאור "אגרות חוב / אגרות חוב ניתנות להמרה".
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים" (בעיקר הוספת גילוי במתכונת טבלאית, אודות שינויים אפשריים בהתחייבות הנובעות מפעילות מימון).
- עודכנו ודרישות הגילוי בביאור "מסים על ההכנסה".
- עודכן נספח ו' בדבר תמצית תקני דיווח כספי חדשים שפורסמו וטרם נכנסו לתוקף, הרלוונטיים לפעילות החברה.

בברכה,

המחלקה המקצועית